

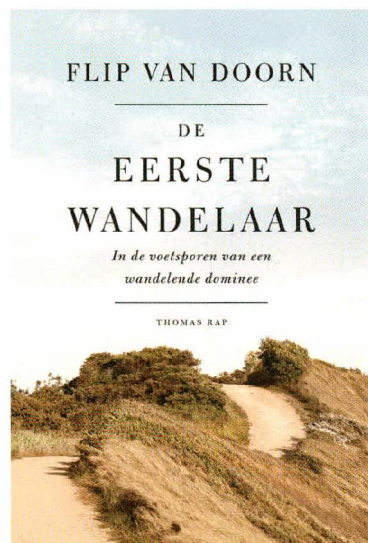
voorpublicatie

De eerste wandelaar

Voetsporen

De ziel gaat te voet. Het zou een oud spreekwoord kunnen zijn. Misschien is het dat ook wel, ergens in de wereld. Want het klopt. Sterker nog: het lichaam kan lopen, maar het is de ziel die het lichaam doet wandelen. In dat licht is het niet verwonderlijk dat juist dominees de Nederlanders leerden wandelen.

tekst Flip van Doorn

wandeltempo de omgeving in zich opnam, analyseerde, van voetnoten voorzag. Een man die de tijd nam, al was het maar omdat hij de tijd had. Een dominee die zag dat het moment gekomen was om te stoppen met lopen en te beginnen met wandelen.

Wandelingen – het scheelt maar een letter met Handelingen. De titel van zijn magnum opus klinkt bijna als een bijbelboek: 'De Wandelingen van Jacobus'. Ze laten zich lezen als de Genesis van het wandeltoerisme in Nederland. *Sta op en wandel*. Woorden uit de bijbel die Craandijk meer dan eens aangehaald zal hebben, vanaf de kansel, tijdens een catechisatieles, op bezoek bij veroordeelden in de gevangenis van Rotterdam, in een andere context en met een heel andere betekenis dan alleen de letterlijke.

Woorden die passen bij een dominee die geroemd wordt om 'zijn stille, weinig naar buiten tredende godsdienstigheid'. *Daden gaan woorden te boven*, zoals de doopsgezinden zeggen. De ironie wil dat velen die woorden pas in daden omzetten nadat de dominee ze heeft ontdaan van hun religieuze lading. Of er een verband tussen de twee bestaat valt

moelijk te zeggen. Feit is dat de kerken langzaam maar zeker leger worden. Het is de wandelaar Craandijk die mensen massaal op de been krijgt omdat de dominee Craandijk hem daarvoor de ruimte laat. Door toedoen van een dominee, ja in navolging van een dominee zijn duizenden opgestaan en gaan wandelen. De tijd was er rijp voor. 'En hun, die nog verder met ons willen wandelen, roepen wij een vriendelijk tot weerzien toe.' <<

Op 30 maart verschijnt *De eerste wandelaar* van Flip van Doorn bij uitgeverij Thomas Rap. De boekpresentatie vindt plaats op 1 april in de doopsgezinde kerk in Haarlem, met medewerking van Marita Mathijssen, Alexander Reeuwijk en 'Jacobus Craandijk' zelf.

Doopsgezind NL en uitgeverij Thomas Rap verloten drie exemplaren van *De eerste wandelaar* onder de lezers van dit blad. Stuur vóór 16 april 2017 een mail naar dn@doopsgezind.nl of een kaart naar de redactie (zie colofon) om mee te dingen naar een van deze exemplaren.

Jacobus Craandijk
(7 september 1834 tot 3 juni 1912) was doopsgezind predikant in achtereenvolgens Borne, Rotterdam en Haarlem. Landelijk werd hij bekend als de 'wandelende dominee'. Hij beschreef meer dan tachtig voettochten. De acht delen van zijn *Wandelingen door Nederland met pen en paflood* vormen een standaardwerk en markeren het begin van het wandeltoerisme in Nederland.

Het móest wel een dominee zijn die de Nederlanders begeleidde in de overgang naar een nieuw tijdperk, een nieuwe eeuw. Een dominee die stevig geworteld stond in de oude traditie, maar die tevens de tijdgeest aanvoelde en de tekenen van de nieuwe tijd kon duiden. Een man die dankbaar gebruikmaakte van de vervoermiddelen van zijn tijd, maar eenmaal ter plekke de pas vertraagde en in

